

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 5 lutego 2014 roku Sąd Rejonowy dla Ł. w Ł. oddalił powództwo W. M. przeciwko A. B. o zapłatę kwoty 10.455 złotych oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd pierwszej instancji ustalił, że umową z dnia 22 czerwca 2012 roku Spółka (...) Spółka z o.o. sprzedała A. B. nieruchomość przy ulicy (...) w Ł. za cenę 150.000 złotych, część ceny, tj. 20.000 złotych została wcześniej zapłacona tytułem zadatku, kwota 13.000 złotych została zapłacona przed podpisaniem umowy, zaś kwota 117.000 złotych miała być zapłacona do dnia 31 grudnia 2012 roku. Umową cesji z dnia 18 października 2012 roku Spółka (...) Spółka z o.o. przelała na rzecz W. M. wierzytelność wobec A. B. z tytułu zbycia nieruchomości przy ulicy (...) w Ł. w kwocie 10.455 złotych. W dniu 21 stycznia 2013 roku powód wystosował do pozwanego pismo informujące go o umowie cesji, a ponadto w dniu 23 stycznia 2013 roku pełnomocnik powoda – M. D. próbował osobiście wręczyć pozwanemu oświadczenie informujące go o cesji wierzytelności. Sąd Rejonowy ustalił także, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi J. Z. w sprawie Km 5151/12 w trybie zabezpieczenia, na podstawie art. 895 k.p.c. zajął wierzytelność przysługującą (...) Spółce z o.o. względem A. B. z tytułu umowy sprzedaży nieruchomości przy ulicy (...) w Ł.. Zajęcie to zostało doręczone A. B. w dniu 21 września 2012 roku. Postępowanie zabezpieczające pod sygn. Km 5151/12 zostało na mocy postanowienia z dnia 19 października 2012 roku zakończone wskutek przejścia w egzekucję prowadzoną pod sygn. Km 5537/12. W postępowaniu egzekucyjnym – sygn. Km 5537/12 Komornik Sądowy zajął wierzytelność przysługującą (...) Spółce z o.o. względem A. B. z tytułu umowy sprzedaży nieruchomości przy ulicy (...) w Ł.. Zajęcie to zostało doręczone A. B. w dniu 16 października 2012 roku.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że w dacie zawierania umowy cesji, tj. w dniu 18 października 2012 roku, cała wierzytelność przysługująca Spółce (...) Spółce z o.o. względem A. B. z tytułu umowy sprzedaży nieruchomości przy ulicy (...) w Ł. była przedmiotem zajęcia komorniczego. Zajęcie to zostało doręczone A. B.. Sąd Rejonowy wskazał na treść art. 900 § 1 zd. 1 k.p.c. oraz art. 885 w zw. z art. 902 k.p.c. Sąd Rejonowy uznał, że umowa cesji jest bezskuteczna względem pozwanego w całości, gdyż zajęcie dotyczyło całej wierzytelności i w konsekwencji umowa ta nie wywołała żadnych obowiązków po stronie pozwanego, w szczególności nie ma on obowiązku spełnienia jakiegokolwiek świadczenia na rzecz powoda.

Powód w apelacji od opisanego wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zaskarżył go w całości, wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie powództwa, zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący zarzucił w apelacji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, że dokonane w dniu 17 września 2012 roku przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi J. Z., w sprawie Km 5151/12 zajęcie wierzytelności przysługującej (...) Sp. z o.o. w Z. względem pozwanego z tytułu umowy sprzedaży nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...), obejmowało całą sumę przypadającą obowiązanemu do wypłaty, tj. łącznie kwotę 117.000,00 złotych, w sytuacji gdy zgodnie z zawiadomieniem o zajęciu wierzytelności zabezpieczeniu w trybie zajęcia podlegały: należność główna – 47.783 złotych, odsetki – 919 złotych, koszty procesu – 3.015 złotych, a zatem zajęciu podlegała wierzytelność do kwoty 51.717 złotych; ponadto skarżący zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, że dokonane w dniu 11 października 2012 roku przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa

w Ł. J. Z., w sprawie Km 5537/12 zajęcie wierzytelności przysługującej (...) Sp. z o.o. w Z. względem pozwanego z tytułu umowy sprzedaży nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...), obejmowało całą sumę przypadającą obowiązującemu do

wypłaty, tj. łącznie kwotę 117.000,00 złotych, w sytuacji gdy zgodnie

z zawiadomieniem o zajęciu wierzytelności podlegały: należność główna – 47.783 złotych, odsetki – 1.327,45 złotych, koszty procesu – 3.015 złotych, koszty zastępstwa w egzekucji – 900 złotych, opłata egzekucyjna – 7.818,82 złotych, wydatki gotówkowe – 16,95 złotych; ponadto skarżący zarzucił błąd

w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, że zawarta w dniu 18 października 2012 roku przez powoda z (...) Sp. z o.o. w Z. umowa cesji wierzytelności przysługującej spółce względem pozwanego z tytułu sprzedaży nieruchomości położonej przy ulicy (...) w Ł. jest bezskuteczna względem pozwanego i nie miał on obowiązku świadczyć na rzecz powoda, w sytuacji, gdy umowa ta odnosi skutki prawne względem A. B.. Skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na całkowitym pominięciu dowodu z zeznań K. K., w sytuacji gdy zeznania świadka dotyczące braku udzielenia R. M. przez osoby uprawnione do reprezentowania (...) Sp. z o.o. w Z. upoważnienia do odbioru kwot należnych spółce od pozwanego tytułem zapłaty za zakupioną przez niego od spółki nieruchomość położoną w Ł. przy ulicy (...) miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy oraz poprzez niewskazanie przyczyn pominięcia dowodu z zeznań wyżej wymienionego świadka; art. 885 w zw. z art. 902 k.p.c. poprzez jego zastosowanie,

w sytuacji gdy przepis ten dotyczy postępowania egzekucyjnego i przewiduje ochronę wierzyciela egzekwującego w tym postępowaniu i nie powinien być stosowany przez sąd w postępowaniu rozpoznawczym, a także jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że rozporządzenie wierzytelnością wolną od zajęcia, tj. wierzytelnością ponad kwotę podlegającą zabezpieczeniu, a następnie egzekucji, po dokonaniu zajęcia jest bezskuteczne względem wierzyciela egzekwującego, organu egzekucyjnego

i dłużnika zajętej wierzytelności oraz uznanie, że pozwany nie ma obowiązku spełnienia świadczenia na rzecz powoda. Skarżący zarzucił także naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 509 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz art. 510 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy na skutek zawartej przez powoda z (...) Sp. z o.o. w Z.

w dniu 18 października 2012 roku umowy nabył on wierzytelność będącą przedmiotem sporu (apelacja: k. 67 – 70).

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację jako zasadną należało uwzględnić w całości.

W pierwszej kolejności należy rozważyć zarzut naruszenia prawa procesowego, gdyż kontrola prawidłowości zastosowania oraz wykładni prawa materialnego może być dokonana jedynie na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego sprawy.

Sąd pierwszej instancji przeprowadził prawidłowo postępowanie dowodowe, na podstawie którego dokonał istotnych do rozstrzygnięcia sprawy ustaleń. Ustalenia te Sąd Okręgowy w Łodzi uznaje za prawidłowe i przyjmuje za własne. Należy bowiem przywołać utrwalone stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym w postępowaniu apelacyjnym nie wymaga się dokonywania ustaleń na podstawie dowodów przeprowadzonych we własnym zakresie oraz ich samodzielnej oceny, jeżeli sąd odwoławczy nie dostrzeże potrzeby ponowienia dowodów dopuszczonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz podzieli ocenę ich wiarygodności wyrażoną przez sąd pierwszej instancji. Wówczas wystarczająca jest aprobata dla stanowiska przedstawionego w orzeczeniu sądu pierwszej instancji (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 22 lipca 2010 r., sygn. I CSK 313/09, niepubl.; wyrok SN z dnia 16 lutego 2005 r., sygn. IV CK 526/04, niepubl.; wyrok SN z dnia 20 maja 2004 r., sygn. II CK 353/03, niepubl.). Sąd Okręgowy w Łodzi podzieli przedstawiony pogląd. W ramach uzupełnienia postępowania dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że w sprawie egzekucyjnej Km 5537/12 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi J. Z. postanowieniem z dnia 2 kwietnia

2013 roku stwierdził zakończenie postępowania wobec wyegzekwowania należności w całości oraz orzekł o kosztach egzekucyjnych (postanowienie Komornika Sądowego: k. 41 załączonych akt egzekucyjnych Km 5537/12). Ponadto Sąd Okręgowy ustalił, że w sprawie egzekucyjnej Km 5537/12 wyegzekwowano łącznie kwotę 61.938,91 złotych, w tym kwota 513,91 złotych uzyskana w sprawie Km 5151/12 i kwota 61.425,00 złotych tytułem wpłaty dłużnika dnia 4 lutego 2013 roku (karta rozliczeniowa: na obwołucie załączonych akt egzekucyjnych Km 5537/12).

Jako bezzasadny należało ocenić zarzut naruszenia art. 233 w zw.

z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na całkowitym pominięciu dowodu z zeznań świadka K. K.. Stosownie do wskazanego przepisu, sąd ma swobodę w ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie przyjmuje się, że zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. może tylko wtedy być uznany za usprawiedliwiony, jeżeli sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki, zasadami wiedzy lub

z doświadczeniem życiowym. Sprzeczność ta występuje, w szczególności

w sytuacji, gdy z treści dowodu wynika, co innego niż przyjął sąd, gdy pewnego dowodu nie uwzględniono przy ocenie, gdy sąd przyjął pewne fakty za ustalone, mimo że nie zostały one w ogóle lub w dostatecznie potwierdzone, gdy sąd przyjął pewne fakty za nieudowodnione, mimo, że nie było ku temu podstawy, (zob. postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. II CKN 572/99; wyrok SN z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00). W powyższym kontekście, Sąd pierwszej instancji nie naruszył

art. 328 § 2 k.p.c., zgodnie z którym uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Ustalenia faktyczne oraz dokonana ocena prawna powinna zostać przedstawiona w uzasadnieniu orzeczenia. Skład orzekający

w niniejszej sprawie podziela pogląd prezentowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym naruszenie przez sąd pierwszej (drugiej) instancji art. 328 § 2 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia nie w pełni odpowiadającego wymaganiom, jakie stawia wymieniony przepis, może wyjątkowo wypełniać podstawę środka zaskarżenia. Ma to miejsce wówczas, gdy w wyniku uchybienia konkretnym wymaganiom określonym w art. 328

§ 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli instancyjnej, czyli gdy stwierdzone wady mogły mieć wyjątkowo wpływ na wynik sprawy. Powyższe stanowisko zajęł Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 20 kwietnia 2004 r. (V CK 92/04 niepubl.), w wyroku z dnia 13 listopada 2003 r. (IV CK 183/02 niepubl.), z dnia 19 grudnia 2000 r. (II UKN 152/00, OSNAPiUS 2002, Nr 16), w wyroku z dnia 9 listopada 2007 r. (V CSK 263/07 niepubl.), w wyroku z dnia 29 maja 2008 r. (II CSK 39/08 niepubl.). Mając na uwadze przedstawiony pogląd, należy stwierdzić, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera elementy wymagane treścią przywołanego przepisu

w stopniu, który sprawia, że wyrok ten nie uchyla się kontroli instancyjnej, jako takiej. Natomiast okoliczności faktyczne podane przez świadka K. K. (zeznania świadka: k. 58) nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w świetle art. 227 k.p.c.

W kontekście zarzutu naruszenia art. 885 w zw. z art. 902 k.p.c.

oraz zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, trzeba wskazać, że Sąd pierwszej instancji ustalił, iż zajęcie wierzytelności przysługującej (...) Sp. z o.o. w Z. względem pozwanego z tytułu umowy sprzedaży nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...) dokonane najpierw w sprawie Km 5151/12,

a następnie w sprawie Km 5537/12 obejmowały całą sumę przypadającą do wypłaty z tytułu tej wierzytelności, tj. łącznie kwotę 117.000 złotych. Należy podnieść, że zgodnie z art. 896 § 1 k.p.c. do egzekucji z wierzytelności komornik przystępuje przez jej zajęcie. W związku z dokonaniem zajęcia wierzytelności komornik zawiadamia dłużnika o zakazie odbierania jakichkolwiek świadczeń oraz o zakazie rozporządzania zajętą wierzytelnością i ustanowionym dla niej zabezpieczeniem, jak również wzywa dłużnika zajętej wierzytelności, aby nie uiszczal świadczenia dłużnikowi, lecz przekazywał je komornikowi lub do depozytu sądowego (art. 896 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Wymienione zakazy obowiązują od chwili doręczenia egzekwowanemu dłużnikowi zawiadomienia o treści określonej w art. 896 § 1 k.p.c., (zob. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 7 lutego 2014 roku, I ACa 1512/13, LEX

nr (...)). Wierzytelność, której zajęcia żąda wierzyciel egzekwujący nie musi być równa wierzytelności, której dochodzi się w toku egzekucji.

W sytuacji gdy wierzytelność przewyższa tę drugą, zajęcie może być dokonane. Przepisy egzekucyjne zapobiegają ściągnięciu przez wierzyciela egzekwującego sumy przewyższającej wysokość egzekwowanej przez niego wierzytelności. Stosownie do art. 885 w zw. z art. 902 k.p.c. dłużnik egzekwowany może rozporządzać wierzytelnością nieprzekraczającą części wolnej od zajęcia ze skutkiem dla wierzyciela egzekwującego (tak słusznie, M. R.-M., Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz do art. 730-1088, pod red. J. J., W. 2013, s. 642, Nb 20). Inaczej mówiąc, ograniczenie przedmiotowe zajęcia wierzytelności polega na tym, że bezskuteczne w stosunku do wierzyciela są tylko rozporządzenia wierzytelnością w części objętej zajęciem. W toku egzekucji może dojść do zaspokojenia wierzyciela egzekwującego z majątku osoby trzeciej, na której rzecz doszło do rozporządzenia wierzytelnością. Rozporządzenie dłużnika nie jest bowiem bezskuteczne w stosunku do tej osoby trzeciej, a zatem nabywa ona wierzytelność od dłużnika. W niniejszej sprawie, ustalono, iż sporna wierzytelność wynosi kwotę 117.000 złotych, natomiast zajęcie w sprawie egzekucyjnej Km 5537/12 dotyczyło należności głównej w kwocie 47.783 złotych, odsetek – 1.327,45 złotych, kosztów procesu – 3.015 złotych, kosztów zastępstwa w egzekucji – 900 złotych, opłaty egzekucyjnej – 7.818,82 złotych oraz wydatków gotówkowych – 16,95 złotych. Postępowanie egzekucyjne zostało zakończone na skutek wyegzekwowania należności. Przy czym w niniejszej sprawie, nie znajdował zastosowania art. 900 § 2 k.p.c., zgodnie z którym zajęcie sum płatnych periodycznie obejmuje także wypłaty przyszłe, bowiem wierzytelność nie była świadczeniem periodycznym. Trzeba także zauważyć, że działania dłużnika egzekwowanego i dłużnika zajętej wierzytelności sprzeczne z art. 885 w zw. z art. 902 k.p.c. nie są nieważne między stronami, które uczestniczyły w danej czynności prawnej, nie wywołują jedynie skutków wobec wierzyciela egzekwującego i nie mają wpływu na jego uprawnienia w egzekucji.

Wobec powyższego, zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 509 k.c. oraz art. 510 § 1 k.c. Na skutek zawartej przez powoda z (...) Sp. z o.o. w Z. w dniu 18 października 2012 roku umowy cesji, powód nabył skutecznie wierzytelność będącą przedmiotem sporu. Dla skutecznego dokonania przelewu wierzytelności istotne jest, aby owa wierzytelność istniała oraz, aby cedent (zbywca) miał prawną możliwość nią rozporządzać. Trzeba także podkreślić, iż przedmiotem przelewu może być zarówno cała wierzytelność, jak i jej część, gdy przedmiot świadczenia jest podzielny. Wskutek przelewu wierzytelność cedenta przechodzi na cesjonariusza (nabywcę) w takim stanie, w jakim ona dotychczas istniała. W kontekście oceny skuteczności przelewu części wierzytelności na powoda, należało zatem odwołać się do przepisów postępowania egzekucyjnego, tj. przedstawionego wcześniej art. 885 w zw. z art. 902 k.p.c. W tym zakresie zarzuty apelacji są bezzasadne.

Mając na uwadze powyższe, należało uznać, że apelacja jako zasadna podlega uwzględnieniu i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji zmienił zaskarżony wyrok i orzekł co do istoty sprawy.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy w Łodzi orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądzając je od pozwanego jako strony przegrywającej postępowanie na rzecz powoda. Na koszty procesu strony powodowej złożyła się kwota 1.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w osobie adwokata (§ 6 pkt 5

w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002 roku

w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, jedn. tekst Dz. U. z 2013, poz. 461) oraz kwota 523 zł tytułem opłaty sądowej od apelacji.